

5 december 2024

Geachte,

Met betrekking tot het voorgestelde wetsvoorstel inzake de implementatie van de Europese EMD-richtlijn wil ik graag aandacht vragen voor twee cruciale punten die momenteel onvoldoende zijn uitgewerkt in de Nederlandse implementatie: de rechtstreekse toegang van eindgebruikers tot flexibiliteits- en energiedelenregelingen, en het recht op energiedelen, zonder onnodige beperkingen, binnen Nederland.

Juridische basis: Europese EMD-richtlijn

De EMD-richtlijn benadrukt in verschillende bepalingen de noodzaak van brede toegankelijkheid en het wegnemen van barrières die deelname van eindgebruikers aan flexibiliteits- en energiedelenregelingen belemmeren:

1. **Artikel 15, lid 4** stelt expliciet dat lidstaten passende maatregelen moeten nemen om eindafnemers *“in staat te stellen deel te nemen aan flexibiliteits- en energiedelenregelingen.”* De formulering *“in staat stellen”* benadrukt een concrete verplichting om eindgebruikers daadwerkelijk toegang te bieden tot deze markten, zonder dat zij afhankelijk zijn van tussenpersonen zoals energieleveranciers of aggregatoren. Dit sluit aan bij de doelstelling van de richtlijn om decentrale spelers te empoweren en bij te dragen aan een duurzamer, efficiënter en veerkrachtiger energiesysteem.
2. **Artikel 15bis** stelt expliciet dat actieve afnemers en energiegemeenschappen het recht hebben om energie te delen, zonder discriminerende technische of administratieve beperkingen. Het richt zich op het creëren van maximale flexibiliteit en toegankelijkheid, waarbij wordt benadrukt dat energiedelen niet afhankelijk mag zijn van geografische beperkingen, lidmaatschap van een energiegemeenschap, of beheersing door specifieke leveranciers. Dit brede recht sluit aan bij de doelstelling van de richtlijn om consumenten en decentrale spelers te empoweren en een duurzaam, efficiënt en inclusief energiesysteem te realiseren.

Implicaties van het Nederlandse wetsvoorstel

1. **Belemmeringen voor flexibiliteitsregelingen:** Het huidige wetsvoorstel erkent energiedelen en flexibiliteit, maar voorziet niet in een expliciete bepaling die rechtstreekse toegang van eindgebruikers tot deze regelingen waarborgt. Dit is een gemiste kans, aangezien:
 - **Empoweren van decentrale spelers:** Rechtstreekse toegang stelt huishoudens en kleine producenten in staat om actief bij te dragen aan het oplossen van congestie en onbalans, terwijl zij hun eigen energiepositie versterken.
 - **Gelijke kansen:** Door directe toegang te bieden, wordt een level playing field gecreëerd waarin kleine spelers niet afhankelijk zijn van tussenpersonen die mogelijk conflicterende belangen hebben.
 - **Nationale energietransitie:** Rechtstreekse toegang versnelt de uitrol van flexibiliteitsoplossingen en vergroot de participatie in duurzame energieopwekking, hetgeen essentieel is om de doelstellingen van de energietransitie te behalen.
2. **Onnodige beperkingen op energiedelen:** Het huidige Nederlandse wetsvoorstel introduceert een aantal belemmeringen die de toegankelijkheid van energiedelen onnodig beperken:
 - **Geografische beperkingen:** Energiedelen is enkel toegestaan binnen specifieke geografische gebieden zoals bepaald bij algemene maatregel van bestuur. Dit druist in tegen de strekking van de EMD-richtlijn, die een ruim en onbeperkt recht op energiedelen voorschrijft.
 - **Vereisten voor een organisator:** Het aanwijzen van een organisator van energiedelen voegt een onnodige administratieve laag toe, die vooral kleinere spelers ontmoedigt.
 - **Beperking tot energiegemeenschappen:** Hoewel energiegemeenschappen een belangrijk middel zijn voor samenwerking, mag het recht op energiedelen niet afhankelijk zijn van lidmaatschap van dergelijke gemeenschappen.
 - **Beheersing door leveranciers:** Het wetsvoorstel laat ruimte voor leveranciers om indirect controle te behouden over energiedelen, wat de autonomie van actieve afnemers ondermijnt.

Verzoek om aanpassing

Ik verzoek u het wetsvoorstel te herzien om te waarborgen dat rechtstreekse toegang tot flexibiliteits- en energiedelenregelingen mogelijk wordt gemaakt voor alle eindgebruikers, zonder onnodige beperkingen. Concreet stel ik voor om de volgende bepalingen op te nemen:

1. Voor flexibiliteit en opslag:

"Eindgebruikers en energiegemeenschappen hebben het recht op rechtstreekse toegang tot flexibiliteits-, opslag- en energiedelenregelingen, zonder verplichting tot tussenkomst van leveranciers, aggregatoren of andere tussenpersonen, mits zij voldoen aan redelijke technische en operationele vereisten."

2. Voor energiedelen:

"Eindgebruikers en energiegemeenschappen hebben het recht om energie te delen, zonder afhankelijkheid van geografische beperkingen, lidmaatschap van een energiegemeenschap, of tussenkomst van een organisator, leverancier of andere tussenpersoon."

Deze aanpassingen sluiten aan bij de letter en geest van de EMD-richtlijn en zullen bijdragen aan een inclusiever, efficiënter en duurzamer energiesysteem in Nederland.

Ik dring erop aan dat Nederland deze kans grijpt om een voortrekkersrol te vervullen in de energietransitie, door barrières te verwijderen en alle eindgebruikers de vrijheid en mogelijkheden te bieden om actief bij te dragen aan het energiesysteem van de toekomst.

Met vriendelijke groet,
Mareno de Kort
Adviseur innovatie
Stedin